

Tampereen keskustan strateginen osayleiskaava

EHDOTUSVAIHEEN PALAUTERAPORTTI

Osayleiskaavaehdotuksesta 4.6.2015 jätettyjen
lausuntojen ja muistutusten tiivistelmät sekä
niihin laaditut vastineet

Tampereen kaupunki / Kaupunkiympäristön kehittäminen / Maankäytön suunnittelu
10.11.2015

Sisällys

Lausuntojen ja muistutusten pääsisältö	3
Viranomaistahojen lausunnot	4
Museovirasto	4
Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus	4
Pirkanmaan liitto.....	8
Pirkanmaan maakuntamuseo	8
Pirkanmaan pelastuslaitos	10
Kangasalan kunta	11
Tampereen Vesi.....	11
Pyydetyt lausunnot muilta kuin viranomaistahoilta	12
Tampereen kauppakamari	12
Tampereen polkupyöräilijät ry	13
Alue-Alvarit.....	14
Tampereen ympäristönsuojeluyhdistys.....	16
Kaupungin sisäinen kommentointipalaveri 27.8.2015	19
Ympäristönsuojelun esittämät muutosehdotukset	19
Muistutukset	20
Jukka Ollikainen	20
Asko Vanhatalo	20
Lapin kaupunginosan omakotiyhdistys ry	21
Eläköön Eteläpuisto ry	23
Tampereen Rakennussuojeluseura ry & neljä yhdistystä & neljä yksityishenkilöä	27

Lausuntojen ja muistutusten pääsisältö

Tässä raportissa on tiivistelmä keskustan strategisen osayleiskaavan ehdotuksesta 4.6.2015 saadusta palautteesta. Palautteeseen on kirjoitettu maankäytön suunnittelun vastineet ja toimenpideehdotukset. Saatua palautetta on käsitelty mm. viranomaisten työpalaverissa 28.9.2015 ja nähtävillä olon jälkeisessä viranomaisneuvottelussa 27.10.2015.

Osayleiskaavaehdotus oli yhdyskuntalautakunnan käsittelyssä 23.6.2015 ja tämän jälkeen nähtävillä 25.6.-4.9.2015 välisen ajan. Osayleiskaavaehdotuksesta jätettiin seitsemän viranomaisten ja neljä muiden kuin viranomaisten lausuntoa sekä viisi muistutusta. Lisäksi nähtävillä olon aikana järjestettiin kaupungin tahojen sisäinen kommentointipalaveri 27.8.2015. Viranomaistahojen seitsemästä lausunnosta kahdessa todettiin, että lausunnonantajalla ei ole huomautettavaa osayleiskaavaehdotuksesta.

Lausunnoissa otettiin kantaa mm. Tammerkosken alueen kytkeytymiseen Kauppiin ja Pyynikille, järjestelyratapihan vaikutukseen lähialueiden suunnitteluun, esitettiin muinaisjäänöksiä lisättäväksi kaavakartalle, esitettiin kaavan yleismääräykseen lisättäväksi vedenalaista kulttuuriperintöä koskeva maininta ja esitettiin, että yleismääräyksiin tulee lisätä maininta maisemallisten arvojen huomioimisesta. Ratinan suvannon alueella esitettiin maankäyttömerkinnän muuttamista, jotta arkeologiset arvot tulisivat turvattua. Liikennekartalla osoitettujen tärkeiden jalankulun reittien kaavamääräystä esitettiin kehitettäväksi.

Kaupungin sisäisessä kommentointipalaverissa esitettiin Pyynikin luonnonsuojelualueen lisäämistä kaavakartalle, meluun ja ilmanlaatuun liittyvien määräysten lisäämistä yleismääräykseen sekä sen pohtimista, tulisiko Naistenlahden voimalaitos esittää kohdemerkinnän sijasta vyöhykkeenä, jossa SEVESO-laitoksen aiheuttamat rajoitteet suunnittelulle on otettava huomioon.

Muistutuksissa ja muiden kuin viranomaistahojen lausunnoissa otettiin kantaa mm. Eteläpuiston alueen ratkaisuihin osayleiskaavaehdotuksessa ja virkistysalueiksi osoitettujen alueiden melutasoihin. Korkean rakentamisen vyöhykettä toivottiin poistettavaksi Hatanpään alueelta ja rantojen kehittämisyöhykkeillä toivottiin esitettävän yksiselitteinen raja, jossa julkinen rannankäyttö olisi mahdollista. Liikennekartalla toivottiin maanalaisen pysäköintiverkoston laajentamista Areenan kautta Tampereen Yliopistolle, Hämeenkadun kaavamääräyksen kehittämistä, Särkänniemen osoittamista hitaan liikkumisen alueeksi, tunnelia Lempääläntieltä Hämpin parkkiin, erotellun pyöräväylän osoittamista tärkeille jalankulun väylille ja sen esittämistä, missä kohdin liikkumisyhteydet tulee saada eri tasoihin. Yhdessä muistutuksessa esitettiin osayleiskaavaehdotuksen hylkäämistä ja palauttamista valmisteluun.

Viranomaistahojen lausunnot

Museovirasto

Museovirasto on antanut lausunnon vedenalaisen kulttuuriperinnön suojelun osalta. Muut kulttuuriperinnön arvoihin liittyvät asiat sisältyvät Pirkanmaan maakuntamuseon lausuntoon.

Yleiskaavaehdotuksessa esitetyt Särkänniemen, Onkiniemen ja Mustanlahden sekä Ratinan suvannon kehittämisvyöhykkeet pitävät sisällään vesialuetta, samoin Näsijärven ja Pyhäjärven kehittämisvyöhykkeet. Liikennekartalla on vesialueille sijoitettavia yhteystarpeita. Liikennekartalla esitettyjen satamien kehittäminen merkinnee vesirakentamista.

Museovirasto pitää tärkeänä, että vedenalaisen kulttuuriperinnön huomioimisen näkökulma tuodaan esiin osayleiskaavassa edes lyhyesti. Osayleiskaavan on syytä ohjata tarvittavien vedenalaiseen kulttuuriperintöön liittyvien selvitysten tekemiseen asemakaavoituksen tai muun vedenalaiseen perintöön mahdollisesti vaikuttavan suunnittelun käynnistyessä.

Museovirasto esittää, että kaavaselostukseen lisätään informaatiota siitä, että kaava-alueelta tunnetaan neljä vedenalaiskohdetta, joista kolme on vanhojen alusten jäänteitä Mustalahdessa ja yksi on teollisuushistoriallinen rakenne Tammerkossessa. On myös syytä tuoda esiin, että kattavaa vedenalaisarkeologista selvitystä ei ole tehty Tampereen keskustan vesialueella. Kaavaselostukseen kaavan vaikutuksia käsittelevään lukuun olisi tarpeen lisätä maininta siitä, että esimerkiksi satamien kehittämisen ja rantojen täyttöjen yhteydessä voi tuhoutua entuudestaan tuntematonta vedenalaista kulttuuriperintöä. Kaavan yleismääräyksiin esitetään seuraavaa lisäystä: Vesialueiden muuttuvan käytön suunnittelun yhteydessä on varauduttava vedenalaiseen kulttuuriperintöön liittyvien selvitysten tekoon.

Vastine ja toimenpiteet

Kaavaselostusta täydennetään lausunnon pohjalta. Kaavan yleismääräykseen lisätään seuraava lause: Vesialueiden muuttuvan käytön yhteydessä on arvioitava vedenalaiseen kulttuuriperintöön liittyvien selvitysten tarpeellisuus yhteistyössä museoviranomaisen kanssa.

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Pirkanmaan ELY-keskuksen lausunto keskustan yleiskaavan ehdotuksesta keskittyy kolmeen asiaan: 1) viher- ja virkistysvyöhykkeisiin sekä rantojen kehittämiseen, 2) liikenteeseen ja 3) järjestelyratapihaan.

Viher- ja virkistysvyöhykkeet sekä rantojen kehittäminen

ELY-keskus pitää perusteltuna tavoitetta kehittää yhtenäinen viher- ja virkistysvyöhykeverkosto, samoin kuin Näsijärven ja Pyhäjärven ranta-alueiden kehittämistä osana vyöhykeverkoston siten, että näille syntyy korkeatasoisia virkistäytymiseen soveltuvia alueita kaikkia käyttäjiä palvelemaan julkiseen käyttöön.

ELY-keskus korosti luonnosvaiheen lausunnossaan Tammerkosken koskimiljöön kytkeytymistä Pyhäjärven ranta-alueen kautta Pyyntien suuntaan ja Näsijärven rantojen kautta Kaupin ulkoilu-alueisiin. ELY-keskus pitää edelleen tärkeänä, että tämä viher- ja virkistysvyöhykkeeseen kuuluva jakso nähdään kokonaisuutena, jolle täydennysrakentamista osoitetaan vain hyvin maltillisesti tai ei lainkaan. Osayleiskaavassa tavoitteen tulisi näkyä siten, että alueen pääkäyttötarkoituksena on mahdollisimman laajasti viher- tai virkistysalue. Viherverkolla ja kaupungin julkisella tilalla on tärkeä tehtävä hyvän elinympäristön ja keskustan vetovoimaisuuden toteuttamisessa. Erityisesti Ratinan suvannon alue ja Eteläpuiston täydennysrakentamiskohteen ranta-alue tulee ELY-keskuksen mielestä osoittaa rakentamiselta vapaaksi viheralueeksi siten, että osayleiskaavan virkistyskäyttöä edistävät tavoitteet voidaan toteuttaa. Pirkanmaan 1. maakuntakaavassa Eteläpuiston ranta-alue on merkitty yleiseen virkistykseen ja ulkoiluun tarkoitettuksi virkistysalueeksi.

Tärkeiden jalankulun reittien osalta ELY-keskus esittää, että osayleiskaavan kaavamääräyksessä tuodaan esiin vihreä keskusta -suunnitelman tavoite yhteyksien kunnostamisesta viihtyisiksi, esteettömiksi ja vihreiksi jalankulkuympäristöiksi. Reittien suunnittelussa ja toteutuksessa on tarpeen korostaa myös niiden ekologista merkitystä.

Liikenne

Koska Tampereen keskustassa tehtävillä liikennejärjestelmäratkaisuilla on vaikutusta myös laajemmalla liikenneverkolla, Pirkanmaan ELY-keskus korostaa, että Tampereen keskustan liikennejärjestelmän ja maankäytön kehittämisessä on huomioitava myös valtakunnallisesti merkittävien pääväylien toimivuus.

Meneillään olevassa asemakeskushankkeen toteuttamisedellytysten selvitystyössä on esitetty radan alittavalta osalta Itsenäisyydenkadun kehittämistä katuraitiotien, kevyen liikenteen ja asemakeskukseen suuntautuvan jalankulun käyttöön. Lisäksi on esitetty keskustan kehän, Rautatiekadun reunakaistojen varaamista pelkästään joukkoliikenteelle. Näiltä osin asemakeskushankkeen liikennejärjestelmä poikkeaa osayleiskaavatyön pohjana olleesta Tampereen keskustan liikenneverkkosuunnitelmasta. Asemakeskushankkeeseen liittyen tehtiin liikenneverkon ja maankäytön muutoksiin pohjautuva liikenne-ennuste, joka osoitti, että edellä kerrotut muutokset voivat heikentää liikenneverkon ja -järjestelmän toimivuutta.

Osayleiskaavan ja asemakeskushankkeen liikennejärjestelmät ja niiden perusteella tehdyt selvitykset poikkeavat toisistaan etenkin työ- ja asiointiliikenteen järjestelyjen osalta, minkä vuoksi Pirkanmaan ELY-keskuksen mielestä pitäisi selvittää mahdollistaako osayleiskaava asemakeskushankkeen toteuttamisen nyt suunnitellussa muodossaan. ELY-keskus pitää tärkeänä, että strategisen osayleiskaavan liikennejärjestelmän ratkaisut sekä asemakeskushankkeen edellyttämät liikennejärjestelyt ovat yhteneväiset ja kaikkien liikennemuotojen kannalta kestävä.

Asemakeskushankkeessa selvitetty uusi yhteys maanalaiseen pysäköintiin suoraan Itsenäisyydenkadulta edistäisi ELY-keskuksen mielestä rantaväylän toimintaedellytyksiä sujuvana pitkämatkaisen maantieliikenteen välittäjänä ohjatessaan idästä suuntautuvan liikenteen suoraan keskustaan Teiskontien kautta.

Muu kehittäminen / järjestelyratapiha

Osayleiskaavaehdotuksen kaavaselostuksen mukaan ratapiha vaikuttaa maankäytön suunnitteluun ja varotoimenpiteisiin alueen lähistöllä. Vaarallisten aineiden kuljetusten järjestelystä aiheutuva suuronnettomuusriski on ELY-keskuksen näkemyksen mukaan otettava huomioon kaavamääräyksissä ja aluevarauksissa kaikilla maankäytön kehittämisvyöhykkeillä, jotka sijoittuvat suuronnettomuusriskin vaikutusalueelle.

Vastine

Osayleiskaavaehdotus 4.6.2015 mahdollistaa Eteläpuiston ja Ratinan suvannon alueille monenlaisia ratkaisuja. Eteläpuiston alueella keskustatoimintojen ja virkistyksen sekoittunut alue merkitsee käytännössä sitä, että vihervyöhyke muuttuu nykyisestä. Monet kaavamerkinnot ja -määräykset kuitenkin edellyttävät, että alueelle jätetään yhtenäiset viher- ja virkistysvyöhykkeet, joilla ympäristön laatua nykyisestä parannetaan. Osayleiskaavaehdotuksessa näitä asioita on ohjattu seuraavilla tavoilla: Keskustatoimintojen ja virkistyksen sekoittuneen alueen merkinnästä puolet on esitetty virkistysalueen vihreällä värillä. Kehitettävien viher- ja virkistysvyöhykkeiden kaavamääräys edellyttää, että viher- ja virkistyspalveluiden laatua ja jatkuvuutta kehitetään siten, että mm. Pyynikin saavutettavuus keskustasta paranee. Edellä mainittu merkintä on osoitettu mm. Tammerkosken ja Pyhäjärven rannoille, Hämeenpuistoon ja Pyynikille. Eteläpuiston ja Ratinanniemen alueelle osoitettu keskustatoimintojen ja virkistyksen sekoittunut alue edellyttää kaavaselostuksen mukaan sitä, että virkistykseen liittyvien toimintojen tulee olla keskeinen lähtökohta kyseisten alueiden kehittämisessä. Eteläpuiston alueella asuntovaltaisen täydennysrakentamisen vyöhykkeen kaavamääräys edellyttää mm., että rannoille syntyy koko keskustaa palvelevia monipuolisia virkistäytymiseen soveltuvia alueita ja toimintoja. Tämä määräys ohjaa virkistysalueiden mitoitusta, mutta ei esitä virkistysvyöhykkeen leveydelle mitään tarkkaa metrimäärää. Eteläpuiston alueelle osoitettu viher- ja virkistysverkon kehittämisen kohde korostaa tarvetta kehittää alueen virkistykseen liittyviä toimintoja. Rantojen kehittämisvyöhykkeen kaavamääräys edellyttää, että rantojen julkinen käyttö on turvattava ja että rannoille syntyy monipuolisia virkistyspalveluita ja -toimintoja sekä korkeatasoisia virkistäytymiseen soveltuvia alueita. Virkistykseen ja viherympäristöön liittyvät arvot on siten otettu huomioon Eteläpuiston ja Ratinanniemen alueilla varsin monipuolisesti. Osayleiskaavaehdotuksen 4.6.2015 sisältämät Eteläpuistoa koskevat tavoitteet rannan julkisesta käytöstä ja koko keskustaa palvelevista virkistäytymiseen soveltuvista alueista ja toiminnoista voidaan kuitenkin esittää kaavakartalla siten, että rantavyöhykkeelle osoitetaan viher- tai virkistysalueen aluevaraus ja asuntovaltaisen täydennysrakentamisen vyöhyke osoitetaan tämän aluevarauksen ulkopuolelle, kauemmas rantaviivasta.

Eteläpuiston alue on Pirkanmaan 1. maakuntakaavassa virkistysaluetta. Pirkanmaan liitto toteaa lausunnossaan, että Tampereen keskustan strategisen osayleiskaavaehdotuksen sisältö noudattaa Pirkanmaan voimassaolevan maakuntakaavan suunnitteluperiaatteita. Pirkanmaan liitto ei siten nosta lausunnossaan esille, että osayleiskaavaehdotuksessa ja Pirkanmaan 1. maakuntakaavassa olisi ristiriitaa esimerkiksi Eteläpuiston osalta. Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 luonnoksessa koko Tampereen keskusta-alue Näsijärveltä Pyhäjärvelle on osoitettu keskustatoimintojen alueeksi ja Pyhäjärven rantaan on osoitettu viheryhteystarve.

Kävely-yhteyksien esteettömyyden ja viihtyisyyden lisääminen on mainittu liikennekartan yleismääräyksessä, joka ohjaa kaikkien kävely-yhteyksien kehittämistä koko kaava-alueella. Viihtyisyys pitää sisällään myös vihreyden lisäämisen siellä, missä tämä on mahdollista. Muissa kaavamääräyksissä kaupunkivihreän lisäämistä on edellytetty ydinkeskustan kehittämisvyöhykkeellä ja kävelykeskustana kehitettävän hitaan liikkumisen alueella eli alueilla, joilla vihreyden lisäämiselle on eniten tarvetta. Ekologisten yhteyksien osalta tärkeimpiä ovat maankäyttökartalla esitetyt kehitettävät viher- ja virkistysvyöhykkeet, joiden osalta kaavaselostuksessa on todettu viherpintojen tarve siten, että vyöhykkeet toimivat myös ekologisina yhteyksinä. Ely-keskuksen lausunnossa esittämät, tärkeiden jalankulun reittien kaavamääräykseen esittämät kehittämisajatuksot on siten jo huomioitu muissa kaavamääräyksissä. Kaavaselostuksessa on kuitenkin mahdollista esittää yksityiskohtaisemmin, millä tavoilla tärkeiden jalankulun reittien laatua voidaan parantaa. Ydinkeskustassa myös katutilaohje määrittelee katu ympäristön kehittämistä.

Asemakeskuksen suunnittelussa on osayleiskaavaehdotuksen nähtävillä olon jälkeen päädytty siihen, että suunnittelua jatketaan keskustan liikenneverkko-suunnitelman ja samalla nähtävillä olleen osayleiskaavaehdotuksen periaatteiden pohjalta. Siten ely-keskuksen lausunnossaan toteama ristiriita keskustan yleiskaavan ja Asemakeskus-hankkeen välillä on poistunut.

Asemakeskuksen voittaneessa kilpailuehdotuksessa ReConnecting Tampere oli esitetty uusi yhteys maanalaiseen pysäköintiin suoraan Itsenäisyydenkadulta. Mikäli Asemakeskus-hankkeen jatko-suunnittelussa päädytään tällaiseen ratkaisuun, yleiskaavan yleispiirteisyys mahdollistaa sen.

Järjestelyratapihan osalta turvallisuutta parantava toimenpide on siirtää järjestelyratapiha Pirkkalaan, kuten Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 luonnoksessa on esitetty. Keskustan yleiskaavassa järjestelyratapihan aiheuttamat rajoitteet maankäytön kehittämiselle huomioidaan kaavan yleismääräyksessä.

Toimenpiteet

Eteläpuiston alueella rantakaistale muutetaan keskustatoimintojen ja virkistykseen sekoittuneesta alueesta viher- tai virkistysalueeksi ja asuntovaltaisen täydennysrakentamisen vyöhykettä siirretään kauemmas rantaviivasta. Virkistysalueen leveys tutkitaan asemakaavan yhteydessä.

Keskustan yleiskaavan kaavamääräyksiä järjestelyratapihan osalta muutetaan seuraavalla tavalla: Maininta järjestelyratapihan vaikutuksista suunnitteluun poistetaan nykyisen jätevedenpuhdistamon alueelle osoitetun selvitysalueen kaavamääräyksestä. Kaavan yleismääräykseen lisätään maininta alueista, joiden suunnittelun yhteydessä on erityisesti huomioitava järjestelyratapihasta aiheutuvat rajoitteet suunnittelulle. Kaavaselostukseen lisätään kartta selvityksiin perustuvasta suojavyöhykkeestä järjestelyratapihan ympärillä.

Kaavaselostusta tarkistetaan siten, että selostuksessa esitetään osayleiskaavaehdotusta 4.6.2015 yksityiskohtaisemmin, millä tavoilla tärkeiden jalankulun reittien laatua voidaan parantaa.

Pirkanmaan liitto

Varsinaisena lausuntonaan maakuntahallitus toteaa seuraavaa: Pirkanmaan liitto toteaa, että Tampereen keskustan strategisen osayleiskaavaehdotuksen sisältö noudattaa Pirkanmaan voimassaolevan maakuntakaavan suunnitteluperiaatteita. Pirkanmaan liiton luonnosvaiheen lausunnossa esittämät ohjeistukset on otettu yleiskaavaehdotuksen valmistelussa riittävällä tavalla huomioon. Pirkanmaan liitto puoltaa Tampereen keskustan strategisen osayleiskaavan hyväksymistä.

Tämän lisäksi Pirkanmaan liiton lausuntoon liittyvässä listatekstissä on todettu voimassa olevan Pirkanmaan 1. maakuntakaavan keskeisimmät merkinnät Tampereen keskustan alueella. Lausunnossa on kerrottu, mitä Pirkanmaan liitto lausui keskustan yleiskaavan luonnosvaiheessa, ja miten silloisessa lausunnossa esitetyt asiat on huomioitu osayleiskaavaehdotuksen laadinnassa. Johtopäätöksenä on todettu, että Tampereen keskustan strategisen osayleiskaavaehdotuksen voidaan katsoa olevan voimassaolevan Pirkanmaan 1. maakuntakaavan suunnitteluperiaatteiden mukainen. Yleiskaavasunnitelma tukee myös valmisteilla olevan Pirkanmaan strategisen maakuntakaavan 2040 tavoitteita, niin maankäytön kuin liikenteenkin osalta.

Vastine ja toimenpiteet

Lausunnossa ei ole esitetty tarpeita kehittää nähtävillä ollutta osayleiskaavaehdotusta, joten lausunto ei aiheuta toimenpiteitä.

Pirkanmaan maakuntamuseo

Kulttuuriympäristön arvojen vaalimiseen on kaavaehdotuksessa käytetty yleismääräystä. Määräykseen tulee lisätä vielä edellytys maisemallisten arvojen huomioimisesta tarkemmassa suunnittelussa. Selvitykset Tampereen kantakaupungin avoimet maisematilat (2015), Pirkanmaan maisema-alueet ja kulttuuriympäristöt (2006) ja Pirkanmaan maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitysinventointi (2013) olisi syytä mainita kaavaselostuksessa.

Vuonna 2014 laaditussa arkeologisessa inventoinnissa on todettu seitsemän kiinteää muinaisjäännöstä sekä 12 muuta arkeologisen perinnön kohdetta, joista yhdeltä on kesän 2015 aikana tehdyissä koetutkimuksissa myös todettu kiinteä muinaisjäännös (inventointikohde 2 - Frenckellin kalkkiruukki). Kiinteät muinaisjäännökset tulee merkitä kaavakarttaan kohdemerkinnällä sm (Muinaismuistokohde), johon liitetään määräys: Muinaismuistolaila (295/1963) rauhoitettu kiinteä muinaisjäännös. Kohteen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen on kielletty. Kohdetta koskevista suunnitelmista on pyydettävä museoviranomaisen lausunto. Muinaisjäännöksen laajuus tulee selvittää museoviranomaiselta.

Kaavaselostuksessa esitettyyn arvokkaat kulttuuriympäristöt -teemakarttaan tulisi pyrkiä lisäämään maisemallisesti arvokkaat näkymät. Lisäksi kartasta puuttuu arkeologinen kohde Tammerkoski (Koski, inventointikohde 19). Aiemmin mainittu kohde 2 Frenckellin kalkkiruukki on merkittävä kiinteäksi muinaisjäännökseksi. Lisäksi kartan kaikki arkeologiset kohteet on numeroitava ja luettelo niistä on lisättävä selostukseen.

Kaavaselostuksen Lähtökohdat-lukuun tulee lisätä kuvaus kulttuuriympäristön arvoista ja rakenteesta. Kaavaselostuksessa kaavamerkintöjä on avattu kaavakarttaa perusteellisemmin. Pirkanmaan maakuntamuseo katsoo, että arvokkaiden kohteiden nimeäminen ei tässä yhteydessä ole välttämätöntä, mutta alueiden suunnittelua varten on tärkeää mainita, mikäli kehittämisalueilla on niin paikallisia, maakunnallisia kuin valtakunnallisiakin arvoja. Lausunnossa on todettu, miten kaavaselostusta tulisi näiden osalta täydentää.

Kaavan vaikutustenarvioinnissa on tuotu monipuolisesti esiin myös muita kaavan kulttuuriympäristöön kohdistuvia vaikutuksia sekä mahdollisuuksia haittavaikutusten hillitsemiseen. Erityisesti yliopiston ja Yleisen sairaalan, Koukkuniemen sekä Kaupin sairaalan alueiden osalta kulttuurihistoriallisten arvojen ja kehitysmahdollisuuksien välillä on mahdollisia ristiriitoja, mikä edellyttää asemakaavavaiheessa lisäselvityksiä ja yleiskaavan toteuttamismahdollisuuksien tarkempaa arviointia. Kaavan vaikutuksia Tammerkosken historialliseen kylän-, kartanon- ja markkinapaikkaan (arkeologinen inventointikohde 19) ei ole arvioitu riittävästi. Arviointia on täydennettävä myös tältä osin. Lisäksi kaavaselostuksen luvun (7.7) otsikkoa on täydennettävä arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Arkeologisen perinnön suojelun näkökulmasta ristiriitoja voi syntyä ydinkeskustan, Eteläpuiston ja Särkänniemen-Onkiniemen-Mustanlahden alueille. Ristiriitatilanteiden ennakointi ja selvitystarpeiden tunnistaminen jatkosuunnittelussa edellyttävät suojelumerkinnän (sm) lisäämistä yleiskaavaan. Lisäksi kaavan yleismääräyksessä tulisi viitata kaavaselostuksen arvokkaat kulttuuriympäristöt -teemakarttaan, jotta myös muiden arkeologisten kulttuuriperintökohteiden sekä muiden kulttuuriympäristöarvojen huomiointi varmistetaan.

Vaikutusten arvioinnin mukaan Eteläpuiston täydennysrakentamisalue on uhka Frenckellin kalkkiriukin jäännöksille. Alueen maankäyttömerkintää tulee muuttaa tältä osin. Kiinteä muinaisjäännös tulee merkitä kaavakarttaan sen säilymisen turvaamiseksi.

Ratinnan suvannon ranta-alueiden maankäyttömerkinnät eivät arvioinnin mukaan sitovasti turvaa arkeologisia arvoja. Maankäyttö- ja kehitysmerkintöjen muuttamisen mahdollisuutta tulee tutkia myös tämän alueen arkeologisten kohteiden osalta.

Vastine

Maisemallisten arvojen huomioiminen on mahdollista lisätä kaavan yleismääräykseen.

Keskustan yleiskaavan ehdotuksessa 4.6.2015 muinaismuistot on mainittu kaavan yleismääräyksessä, mutta niitä ei ole esitetty kaavakartalla, koska muinaisjäännökset ovat rauhoitettuja muinaismuistolain nojalla. Muinaismuistolain 1 §:n mukaan ilman kyseisen lain nojalla annettua lupaa on kiinteän muinaisjäännöksen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen kielletty. Merkintä yleiskaavassa ei tee muinaisjäännösten juridista asemaa sen vahvemmaksi kuin mitä muinaismuistolaki niille jo antaa. Maakuntamuseon lausunnon ja ehdotuksen nähtävillä olon jälkeisten keskustelujen pohjalta on kuitenkin päädytty siihen, että muinaisjäännösten kohdemerkinnät lisätään kaavakartalle. Osayleiskaava-alueen kaikki tunnetut muinaisjäännökset sijaitsevat Tampereen kaupungin omistamilla maa- tai vesialueilla, joten niiden lisääminen kaavakartalle ehdotuksen nähtävillä olon jälkeen ei edellytä neuvotteluja maanomistajien kanssa.

Maisemallisesti arvokkaiden näkymien lisääminen kaavaselostuksen teemakarttaan ”Arvokkaat kulttuuriympäristöt” tekisi teemakartasta vaikeasti luettavan. Sen sijaan kaavaselostukseen voidaan lisätä ote avoimien maisematilojen selvityksen yhteenvetokartasta. Muut lausunnossa teemakarttaan esitetyt täydennykset tehdään maakuntamuseon lausunnon mukaisina.

Kaavaselostuksen tekstiosuutta ja vaikutusarviointia täydennetään maakuntamuseon esittämällä tavoilla. Mm. yliopiston, Yleisen sairaalan, Koukkuniemen ja Kaupin sairaalan alueen osalta mahdolliset uhat on tuotu esille kaavan vaikutustenarvioinnissa. Kuten maakuntamuseon lausunnossa todetaan, edellyttää näiden alueiden kehittäminen lisäselvityksiä asemakaavavaiheessa. Kaavamääräyksissä ei ole viitata kaavaselostukseen, koska selostuksella ei ole samanlaista juristista asemaa kuin kaavakartalla ja -määräyksillä.

Eteläpuistossa sijaitseva Frenckellin kalkkiruukki tulee huomioiduksi osayleiskaavaehdotusta 4.6.2015 paremmin, kun muinaisjäännökset lisätään kaavakartalle. Muinaisjäännöksen säilyminen ei edellytä Eteläpuiston maankäyttömerkinnän muuttamista.

Ratinan suvannon alueella sijaitsee vuonna 2014 tehdyn arkeologisen selvityksen mukaan arkeologisia kohteita, jotka eivät ole kiinteitä muinaisjäännöksiä. Kohteet sijaitsevat Takon pysäköintialueella, Nalkalantorilla ja Ratinanniemessä. Selvityksessä näiden kohteiden aluerajaukset ovat niin laajoja ja osittain yleispiirteisiä, ettei yleiskaavan maankäyttömerkintä ole näiltä osin syytä muuttaa.

Toimenpiteet

Kaavan yleismääräykseen lisätään maininta Tampereen maisemallisten erityispiirteiden huomioimisesta tarkemmassa suunnittelussa.

Kaava-alueella sijaitsevat muinaisjäännökset lisätään kaavakartalle kohdemerkintänä.

Kaavaselostuksen tekstiosuutta ja vaikutusarviointia täydennetään maakuntamuseon esittämällä tavoilla. Kaavaselostukseen lisätään kartta avoimien maisematilojen selvityksen yhteenvetokartasta. Kaavaselostuksen teemakarttaa ”Arvokkaat kulttuuriympäristöt” täydennetään.

Pirkanmaan pelastuslaitos

Pirkanmaan pelastuslaitos toteaa lausunnossaan antaneensa lausunnon yleiskaavan luonnoksesta 21.5.2014. Pelastuslaitos toteaa, että silloin lausunnossa esiin nostetut seikat on keskeisiltä osin huomioitu riittävällä tavalla yleiskaavan ehdotuksessa 4.6.2015.

Vastine ja toimenpiteet

Lausunnossa ei ole esitetty tarpeita kehittää nähtävillä ollutta keskustan yleiskaavan ehdotusta, joten lausunto ei aiheuta toimenpiteitä.

Kangasalan kunta

Kangasalan kunta toteaa lausunnossaan, että sillä ei ole huomautettavaa Tampereen keskustan yleiskaavan ehdotuksesta.

Vastine ja toimenpiteet

Lausunnossa ei ole esitetty tarpeita kehittää nähtävillä ollutta keskustan yleiskaavan ehdotusta, joten lausunto ei aiheuta toimenpiteitä.

Tampereen Vesi

Tampereen vesi toteaa lausunnossaan, että jätevedenpuhdistamon siirrosta huolimatta Viinikanlahden alueelle jää jonkin verran maa-alueita vaativia viemäröintijärjestelyjä, joilla jätevedet johdetaan edelleen Sulkavuoreen rakennettavaan keskuspuhdistamoon. Rakenteiden laajuus ja luonne riippuvat valitusta viemäröintitekniikasta. Lausunnossa on esitetty kartta viemäreiden sijoittumisesta tarkempaan suunnitteluun valitussa päävaihtoehdossa. Viemäreiden kohdalle on varattava riittävä rakentamisesta vapaa suoja-alue, koska myös putkilinjat on pystyttävä huoltamaan ja kunnossapitämään tulevaisuudessa. Suunnitteluun valitun päävaihtoehdon lisäksi jäteveden johtamiselle on olemassa muitakin vaihtoehtoja, jotka edellyttäisivät Viinikanlahden alueelle erilaisia tilavarauksia.

Tampereen keskusta-alueella oleva viemäriverkosto on sekaviemäröityä, eli tältä alueelta johdetaan niin jätevedet kuin hulevedetkin samassa viemärissä jätevedenpuhdistamolle. Jatkossa viemäröintiä pyritään kehittämään siten, että jätevedet johdettaisiin jätevedenpuhdistamolle ja hulevedet erillisessä hulevesijärjestelmässä muuhun purkupaikkaan. Eriyttäminen tapahtuu käytännössä rakentamalla nykyisin käytössä olevien sekaviemäriputkien tilalle kaksi viemäriinjaa. Viemäröinnin eriyttäminen on tarkoituksenmukaisinta tehdä liikenneväylien kehittämisen yhteydessä, joten yhteistyö suunnittelu- ja toteutusvaiheessa on tärkeää ottaa huomioon.

Vastine ja toimenpiteet

Tampereen Veden lausunnossa esitetyt asiat eivät edellytä muutoksia osayleiskaavaehdotukseen. Viinikanlahden ja Sulkavuoren välille rakennettavien siirtoviemäreiden sijainnin suunnittelu edellyttää tiivistä yhteistyötä eri tahojen välillä. Viinikanlahden alueen tulevan maankäytön kannalta on eduksi, että siirtoviemärit voidaan sijoittaa mahdollisimman lähelle Hatanpään valtatieä siten, että ne rajoittavat maankäytön suunnittelua mahdollisimman vähän. Viinikanlahden jätevedenpuhdistamon alue huomioidaan kantakaupungin yleiskaavassa 2040.

Pyydetyt lausunnot muilta kuin viranomaistahoilta

Tampereen kauppakamari

Maanalainen pysäköinti on esitetty aineistossa hyvin. Maanalaisen pysäköinnin verkosto voisi olla kuitenkin kattavampi siten, että se ulottuisi asemanseudulta Areenan kautta yliopistolle, mikäli se on rakenteelliset seikat huomioon ottaen mahdollista. Maanalainen pysäköinti ei poista täysin maanpäällisen pysäköinnin ja sujuvan autoliikenteen tarvetta.

Kaikki kaavassa esitetyt eritasoliittymät (yksi maanalainen) ovat välttämättömiä keskustan liikennejärjestelmän ja kaupungin ohittavan liikenteen toimivuudelle. Väestönlisäyksen mukanaan tuoma autokannan kasvu on otettava huomioon suunnittelussa. Autokanta kasvaa, vaikka joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn kulkutapaosuus kasvaa.

Kauppakamari ei kannata koko Hämeenkadun varaamista joukkoliikenteelle ja jalankululle, koska kyseessä on tärkeä itä-länsisuuntainen yhteys kaikille liikennemuodoille Tampereen kauppakamari kannaksella. Elinkeinoelämältä tullut palaute esimerkiksi Hämeenkadun joukkoliikennekokeilusta ja edellisistä kävelykaturatkaisuista ei ole ollut positiivista. Kauppakamari esittää mietittäväksi, voisiko Hämeenkatu olla joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen väylän sijasta esitetty hitaan liikkumisen alueena. Kauppakamari ei puolla kaavamääräyksen mainintaa pyöräilyn sallimisesta Hämeenkadulla.

Yleiskaava ei saa liiaksi ohjata tai rajoittaa asemakaavojen laadintaa. Vastaavasti keskustan yleiskaavan yhteydessä tehdyt lukuisat selvitykset pitää pystyä käyttämään mahdollisuuksien mukaan hyödyksi asemakaavojen laadinnan nopeuttamiseksi.

Vastine

Osayleiskaavaehdotuksen nähtävillä olon jälkeen maanalaista pysäköintiä on tutkittu tarkemmin Asemakeskuksen, Tullin ja Tammelan alueilla, mutta suunnittelu on toistaiseksi kesken. Suunnittelun keskeneräisyyden vuoksi maanalaisen pysäköinnin kaavamerkintöjä Tullin ja Yliopiston alueilla ei muuteta nähtävillä olleesta osayleiskaavaehdotuksesta 4.6.2015. Verkostoa on kuitenkin mahdollista laajentaa tarpeen mukaan, vaikka asiaa ei esitetä osayleiskaavassa. Maan päälle jää edelleen pysäköintipaikkoja erityisesti lyhytaikaiselle asiointipysäköinnille.

Voimakas panostaminen joukkoliikenteeseen ja myös pyöräilyyn ja kävelyyn tukee kaupungin kasvua ja keskustan täydennysrakentamista. Suunnittelussa on kuitenkin huomioitu myös väestönkasvun mukanaan tuoma autokannan kasvu. Laadittujen liikenne-ennusteiden mukaan keskustan osayleiskaavaehdotuksen mukainen liikenneverkko on toimiva, vaikka keskustan asukasluku kasvaisi osayleiskaavaehdotuksessa esitetyllä 15 000 asukkaalla.

Hämeenkadun varaaminen joukkoliikenteelle ja jalankululle liittyy ensisijaisesti joukkoliikennejärjestelmän kehittämiseen. Osa Hämeenkadun kautta kulkevasta henkilöautoliikenteestä siirtyy jatkossa maanalaiseen pysäköintiin, erityisesti Kunkun parkin valmistumisen jälkeen.

Kunkun parkin toteutuminen mahdollisimman nopeasti raitiotien rakentamisen jälkeen on tärkeää, jotta ydinkeskustan länsiosan hyvä saavutettavuus kaikilla kulkumuodoilla voidaan turvata. Osa Hämeenkadun nykyisestä liikenteestä on läpikulkuliikennettä, joka voi siirtyä luontevasti muille reiteille, lähinnä keskustan kehälle tai Rantaväylän tunneliin. Laadittujen liikenne-ennusteiden mukaan keskustan liikenneverkolla ei ole Rantaväylän tunnelin valmistumisen jälkeen erityisiä ongelmakohtia, vaikka Hämeenkatu muutettaisiinkin jatkossa joukkoliikenteelle varatuksi kaduksi. Hämeenkadun kaavamääräyksen maininta ”pyöräily on mahdollista” viittaa hitaaseen pyöräilyyn. Hämeenkadusta ei ole tarkoitus tehdä sujuvaa ja nopeaa pyöräilyn läpikulkuväylää. Laadusta huolehtiminen - mm. katuympäristön kehittämisen - on kaikkien etu. Keskusta on myös tärkeä asumisen paikka, mistä syystä on perusteltua rauhoittaa liikennettä mm. ohjaamalla sitä maan alle. Osayleiskaava luo paljon uusia mahdollisuuksia, ei niinkään rajoita kehittämistä.

Toimenpiteet

Muistutus ei aiheuta muutoksia osayleiskaavaehdotukseen. Maanalaista pysäköintiä on mahdollista laajentaa tarpeen mukaan myöhemmin esimerkiksi Areenan ja Tampereen Yliopiston suuntaan, vaikka laajennusta ei esitetä osayleiskaavassa.

Tampereen polkupyöräilijät ry

Tampereen polkupyöräilijät ry on tyytyväinen seuraaviin keskustan yleiskaavan ehdotuksessa esitettyihin asioihin: Keskustan tiivistäminen edesauttaa kestävien liikennemuotojen valintaa arkiliikkumiseen. Pyöräilyn pääreittien tavoiteverkko on merkitty karttaan, niiden jatkuvuuteen on kiinnitetty huomiota, ja kaavamääräys määrää laatutason. Pyöräilyn ajoradalla mahdollistava hitaan liikkumisen alue ydinkeskustassa. Ydinkeskustan pyöräpysäköintialueita on kiitettävän tiheässä.

Huomautettavaa Tampereen polkupyöräilijöillä on seuraavista asioista:

Jokaisen kadun on oltava pyöräiltävä jatkossakin. Erityisesti huomiota on kiinnitettävä hitaan liikkumisen alueen yksisuuntaisiin katuihin, joita kävelypainotteiseksi muutettaessa tulee niille osoittaa ”vastakarvaan” pyöräilyn mahdollistava yksisuuntainen pyöräkaista tai pyörätie. Myös keskustan kokoojakaduilla, kuten Satakunnankadulla ja Tammelan puistokadulla tulee voida pyöräillä turvallisesti koko matkalta, vaikka rinnakkaiskatu (Puutarhakatu, Pinninkatu) olisikin pyöräkatuna. Muistutuksessa on esitetty, millaisin toimenpitein tällaisia katuja voitaisiin kehittää.

Pyöräilyn pääreittiverkosto on edelleen katkonainen. Tärkeät jalankulkureitit ovat lähes aina myös tärkeitä pyöräilyn reittejä, ja niille tulisi jatkotyöskentelyssä osoittaa aina laadukkaat, jalakäytävästä fyysisesti erotetut pyörätiet. Esimerkkinä on mainittu Salhojankatu.

Pysäköintilaitosten sisäänajoliikenne ei saisi häiritä kävelykeskustaa. Kalliit, yksinomaan autoilua sujuvoittavat hankkeet eivät saa olla ehtona kävelykeskustan ja pyöräily-yhteyksien kehittämiseksi, vaan näihin edullisiin keskustan elävyyttä parantaviin toimiin on ryhdyttävä viipymättä. On kyseenalaista, kannattaako panostaa suuria summia autoliikennettä lisääviin hankkeisiin, kun samaan aikaan keskustan kehityksen pitäisi tukeutua ratikkaan ja kävelykeskustaan.

Keskustan ohittavaa pyöräilyn ohikulkuliikennettä on melko vähän. Yhdistys kysyy, laitetaanko kaavassa liikaa odotuksia pyöräilyn ohjautumisesta ”kehälle”.

Vastine

Yksisuuntaisia katuja ei ole toistaiseksi mahdollista osoittaa kaksisuuntaiseen pyöräilyyn Suomen lainsäädännöstä johtuen. Osayleiskaavassa on osoitettu pyöräilyn pääreitit. Muiden reittien ratkaisuja voidaan tutkia osayleiskaavaa yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.

Osayleiskaavaehdotuksessa kaavamerkinnällä ”tärkeä jalankulun reitti” on osoitettu kaava-alueelta reittejä kaikkiaan 22,5 kilometrin pituudella. Näiden reittien viereen on kaavakartalla osoitettu pyöräilyn pääreitti kaikkiaan 10,5 kilometrin matkalle. Lisäksi 2,5 kilometrin matkalle pyöräilyn pääreitti on lähinnä maastollisista syistä johtuen osoitettu tärkeän jalankulun reitin läheisyyteen (esimerkiksi Onkiniemessä, Koskipuistossa ja Eteläpuistossa). Joillain muillakin tärkeillä jalankulun reiteillä kulkee nykyään pyöräreitti. Tarkemmassa suunnittelussa voidaan tutkia tarvetta ja mahdollisuutta erottaa jalankulku ja pyöräily näillä reiteillä omille väylilleen. Tärkeän jalankulun reitin kaavamääräystä ei kuitenkaan ole syytä muuttaa, koska jalankulun ja pyöräilyn erottamista omille väylilleen ei ole mahdollista toteuttaa johdonmukaisesti kaikilla osayleiskaavassa osoitetuilla tärkeillä jalankulun reiteillä.

Keskustan pyöräilyn kehittäminen ei ole aikataulullisesti sidoksissa maanalaisten pysäköintilaitosten toteuttamiseen tai muihin henkilöautoliikenteeseen liittyviin hankkeisiin. Pyöräilyn olosuhteita voidaan kehittää välittömästi, kuten muistutuksessa todetaan. Jalankulkuympäristönkin viihtyisyyttä voidaan parantaa riippumatta henkilöautoliikenteeseen liittyvistä hankkeista. Suuret jalankulkuympäristössä tapahtuvat parannukset ovat kuitenkin sidoksissa maanalaisen pysäköinnin lisäämiseen. Kun pitkäaikaista pysäköintiä ohjataan maanalaisiin laitoksiin, voidaan maantasopysäköintiä vähentää ja jalankulkijoiden käytössä olevaa tilaa lisätä.

Kaavakartassa osoitetut seudulliset pyöräilyn pääreitit ja niistä muodostuva ”kehä” eivät palvele pelkästään keskustan ohittamista, vaan myös keskustan eri osiin suuntautuvaa liikennettä. Tämän ”kehän” sisällä on monia keskustan pyöräilyn pääreittejä, joiden kaavamääräyksessä todetaan, että pääreitit laatu on parannettava erottamalla jalankulku ja pyöräily pääsääntöisesti omille väylilleen.

Toimenpiteet

Muistutus ei aiheuta muutoksia osayleiskaavaehdotukseen.

Alue-Alvarit

Rakentamisen osalta muistutuksessa mm. kannatetaan rakentamista ylöspäin, koska korkea rakentaminen jättää väljyyttä ja viheralueita ja vähentää varjostusta.

Keskustan asukkaiden palvelut ja reitit palveluihin on huomioitava.

Viheralueiden ja rantojen osalta muistutuksessa todetaan, että viheralueita ja väljyyttä ei saa täydennysrakentamisella hävittää. Rantojen on oltava julkisia, kaikkien asukkaiden käytettävissä olevia, ja niillä on säilytettävä vihreyttä. Muistutuksessa myös kysytään, mitä kaavassa

mainittu vapaa/julkinen ranta käytännössä tarkoittaa. Virkistysverkkoa ei voi laskea pelkästään Pyynikin, Kaupin ja lidesjärven varaan. Tärkeitä ovat myös lähipuistot ja esteettömät väylät.

Liikenteen osalta muistutuksessa esitetään tunnelia Lempääläntieltä Hämpin parkkiin, koska Viinikan liikenneympyrää ei voi muuttaa. Raskas liikenne on siirrettävä pois keskustasta. Särkänniemen alue tulisi sisällyttää hitaan liikkumisen alueeseen. Keskustan alueella tarvitaan sujuvia kulkuyhteyksiä ja turvallisia kevyen liikenteen väyliä. Ratinassa ja Eteläpuiston alueella tarvitaan julkista liikennettä. Linja-autoasemalle tarvitaan kulku saattoliikenteelle.

Vastine

Korkean rakentamisen osalta osayleiskaavaehdotuksessa on osoitettu korkeaan rakentamiseen soveltuvat alueet. Esimerkiksi Amuriin on muistutuksessa esitetyn mukaisesti osoitettu korkeaan rakentamiseen soveltuva alue. Merkinnän pohjana on korkean rakentamisen selvitys, jossa keskeisenä kriteerinä oli maisemallinen tarkastelu. Korkean rakentamisen toteutuminen Amuriin riippuu pitkälti taloyhtiöiden kiinnostuksesta täydennysrakentamiseen.

Osayleiskaavaehdotuksessa esitetyt tärkeät jalankulun reitit ja pyöräilyn pääreitit toimivat mm. kulkuyhteyksinä palveluihin. Myös hitaan liikkumisen alue pääsääntöisesti edistää sujuvaa ja turvallista asiointi- ja työmatkaliikennettä.

Järvien rannoille osoitettujen kehittämisvyöhykkeiden kaavamääräyksessä on mainittu, että rantojen julkinen käyttö on turvattava. Kaavamääräyksessä eikä kaavaselostuksessa ole esitetty julkiselle käytölle mitoitusta, esimerkiksi vyöhykkeen leveyttä. Julkinen käyttö on vastakohta yksityiselle käytölle, esimerkiksi sille, että rannat olisivat asuinkortteleiden yksityisessä käytössä. Eteläpuiston kaavamääräyksessä edellytetään alue suunniteltavan siten, että rannoille syntyy koko keskustaa palvelevia monipuolisia virkistäytymiseen soveltuvia alueita, toimintoja ja reittejä. Maininta koko keskustaa palvelevista alueista ja toiminnoista edellyttää julkisessa käytössä olevalta vyöhykkeeltä suurempaa leveyttä kuin mitä esimerkiksi Ratinassa on tai Ranta-Tampellaan tullaan rakentamaan. Tässäkään tapauksessa yleiskaavassa ei ole esitetty vyöhykkeelle mitään metrimääräistä leveyttä. Virkistysverkon osalta osayleiskaavassa on esitetty muitakin kehitettäviä asioita kuin vain yhteydet kaava-alueen ulkopuolisille laajoille virkistysalueille; mm. merkittävimmät viher- tai virkistysalueet. Tämän lisäksi kaava-alueella on monia pienempiä puistoja, joita ei ole esitetty osayleiskaavassa.

Tunnelia Lempääläntieltä Hämpin parkkiin ei ole tutkittu. Yhteys muodostuisi pitkäksi, joten voidaan arvioida, että sen kustannukset olisivat suuret.

Särkänniemen alue pyritään kytkemään nykyistä vahvemmin osaksi keskustaa. Mustanlahden-Kortelahden alueella pyritään kehittämään alueen ympärivuotista käyttöä. Hitaan liikkumisen alue onkin luontevaa ulottaa ainakin satama-alueen kaikille rannoille. Koko Särkänniemen alueelle osoitettu hitaan liikkumisen alueen merkintä saattaisi rajoittaa alueen kehittämistä liikaa. Voidaan kuitenkin todeta, että Särkänniemen aluetta kehitetään joka tapauksessa jalankulkijoiden ehdoilla.

Toimenpiteet

Hitaan liikkumisen aluetta laajennetaan siten, että se osoitetaan Kortelahden kaikille rannoille.

Tampereen ympäristönsuojeluyhdistys

Nimitykset osayleiskaavasta ovat paikoin harhaanjohtavia, kun puhutaan samasta kaavasta niin yleiskaavaehdotuksena kuin osayleiskaavaehdotuksenakin. Lisäksi joissain asiakirjoissa kaavan yhteydessä esiintyy sana ”strateginen”. Sanavalinnat johtavat harhaan muun muassa sen suhteen, mikä on esitetyn osayleiskaavan suhde valmisteilla olevaan kantakaupungin yleiskaavaan.

Osayleiskaavaehdotusta koskevan diaarinumeron löytäminen on hankalaa. Avoimen hallinnon ja osallisten vaikutusmahdollisuuksien takaamiseksi diaarinumeroiden on oltava selkeästi esillä kaikissa kaavoissa ja niihin rinnastettavissa maankäytöllisissä toiminnoissa.

Osayleiskaavaehdotuksen merkinnät ”Keskustatoimintojen ja virkistyssekoittunut alue” ja ”Asumisen ja virkistyssekoittunut alue” ovat epäselviä, kun selvitetään asemakaavojen oikeusvaikutuksia. Virkistysalueet on merkittävä osayleiskaavaan tarkasti, jotta esimerkiksi valtioneuvoston päätöksen mukaiset melurajat voidaan huomioida alueiden asemakaavoitusta tehtäessä. Sekoittuneiden alueiden merkinnöillä ei myöskään taata riittävän laajoja virkistysalueita, sillä kaavamerkinnot mahdollistavat keskustatoimintojen ja asumisen laajentamisen virkistysalueen tarkoitetuille alueille. Virkistyskäyttöedellytysten ja virkistysalueverkoston turvaaminen ja kehittäminen sekä ympäristön laadun säilyttäminen vaarantuvat epäselvien kaavamerkintöjen vuoksi. Kyseiset asiat sisältyvät Pirkanmaan 1. maakuntakaavan virkistysalueiden suunnittelu-määräykseen.

Rannoille merkityt vihreät nuolet (kehitettävä viher- ja virkistysvyöhyke) lupaavat hyvää, jos niiden paksuus kuvaa julkisen rannan osuutta maisemasta. Näsijärven ja Pyhäjärven rantojen kehittämisyöhykkeisiin on saatava mukaan julkisen rannan käsite; rantojen on oltava kaikkien kansalaisten käytettävissä. Tämä tarkoittaa laajaa ja tarkoin määriteltyä rajaa, jossa julkinen ja yleinen rannankäyttö on mahdollista.

Korkeaan rakentamiseen soveltuvan alueen jatkuminen Hatanpäälle ei ole tarpeellista maisemallisista syistä.

Osayleiskaavaehdotukseen on sisällytettävä myös maanalaiset tilat ja väylät. Niistä ei ole maankäytön kartassa mitään mainintaa, vaikka niillä on myös maanpäällisiä vaikutuksia.

Muistutuksessa vaaditaan, että osayleiskaavassa on esitettävä selkeästi Eteläpuiston, Nalkalanrannan ja Nalkalanpuiston merkitys virkistysalueena. Alueen nykyinen käyttö kulttuuri- ja vapaa-ajantapahtumiin taataan parhaiten jättämällä nämä alueet virkistyskäyttöön. Eteläpuisto on edelleen voimassa olevassa Pirkanmaan 1. maakuntakaavassa ja Pyynikin osayleiskaavassa virkistysaluetta, eikä alueen muuttaminen muuhun käyttöön ole perusteltua. Nalkalanranta on lähivirkistysaluetta, Nalkalanpuisto urheilu- ja virkistyspalveluiden aluetta. Alueiden rakentaminen vaarantaa niin viheryhteyden Pyynikiltä Tammerkoskelle kuin ihmisten virkistäytymismahdollisuudetkin. Keskustan täydennysrakentamisen myötä on säästettävä myös viher- ja virkistysalueita.

Valmisteilla oleva osayleiskaava ei saa heikentää kansallisen kaupunkipuiston perustamista. Tampereen ympäristönsuojeluyhdistys kannattaa kansallisen kaupunkipuiston hakemuksen jättämistä ympäristöministeriölle.

Vastine

Kaavatyön virallinen nimi on Tampereen keskustan strateginen osayleiskaava. Virallisen nimen lisäksi kaavasta käytetään myös lyhempää nimeä keskustan yleiskaava, mikä on todettu kaavaselostuksen sivulla 5. Mahdollisten sekaannusten välttämiseksi voidaan asiakirjoissa käytetyt nimitykset vielä tarkistaa.

Yleiskaavojen asiakirjoihin ei ole yleensä merkitty diaarinumeroita, koska kaupungin kirjaston käytäntöjen vuoksi diaarinumero on yleensä vaihtunut kesken yleiskaavan laatimisen, ja yhdellä yleiskaavalla on siten monta diaarinumeroa. Keskustan yleiskaavassa diaarinumero on kuitenkin pysynyt samana kaavatyön alusta asti, joten se voidaan lisätä kaavaselostukseen.

Sekoittuneiden alueiden aluevarausmerkintä edellyttää, että molemmat maankäyttötarkoitukset sisällytetään alueiden suunnitteluun. Sekoittuneiden alueiden suunnittelu edellyttää laajempien kokonaisuuksien ratkaisemista, vaikka asemakaava laadittaisiinkin vain yhdelle tontille. Keskustatoimintojen ja virkistykseen sekoittuneen alueen osalta kaavaselostuksessa todetaan mm., että virkistykseen liittyvien toimintojen tulee olla keskeinen lähtökohta näiden alueiden kehittämisessä. Alueet sijaitsevat yleiskaavassa osoitetuilla viher- ja virkistysvyöhykkeillä, mikä korostaa niiden sijaintia osana keskustan tärkeintä virkistysvyöhykettä. Asumisen ja virkistykseen sekoittuneen alueen osalta kaavaselostuksessa todetaan mm., että alueelle sijoittuvien virkistystoimintojen tulee palvella muitakin kuin kyseisen alueen asukkaita. Osayleiskaavaehdotuksen sekoittuneilla alueilla on mahdollista suojata asemakaavassa virkistysalueiksi jääviä alueita melulta esimerkiksi rakennusten avulla. Keskustassa ei ole mahdollista saada kaikkien viheralueiden melutasoa ohjeiden mukaiseksi, eikä historiallisia puistoja ole syytä merkitä yleiskaavassa esimerkiksi suojaviheralueiksi. Olennaista ovat melutasoa laskevat toimet, esimerkiksi ajonopeuksien laskeminen. Pirkanmaan liitto toteaa lausunnossaan, että Tampereen keskustan strategisen osayleiskaavaehdotuksen sisältö noudattaa Pirkanmaan voimassaolevan maakuntakaavan suunnitteluperiaatteita. Pirkanmaan liitto ei siten nostanut lausunnossaan esille, että osayleiskaavaehdotuksessa ja Pirkanmaan 1. maakuntakaavassa olisi ristiriitaa esimerkiksi virkistysalueiden kaavamääräysten osalta.

Rantojen kehittämisen vyöhykkeillä on vaikea osoittaa yksiselitteistä rajaa, jossa julkinen ja yleinen rannankäyttö on mahdollista. Yleensä julkinen vaihettuu ensin puolijulkiseksi, sitten puoliyksityiseksi ja viimein yksityiseksi. Kaavamääräys kuitenkin edellyttää, että rantojen julkinen käyttö on turvattava. Monella alueella julkisen ja yksityisen raja (esimerkiksi Ratina ja Ranta-Tampella) on ratkaistu jo käytännössä asemakaavan yhteydessä. Eteläpuistossa asiaa tutkitaan käynnissä olevassa asemakaavassa, Särkänniemen alueella yleissuunnitelmassa.

Korkeaan rakentamiseen soveltuvat alueet on osoitettu kartalle vuonna 2013 laaditun selvityksen suositusten mukaisesti. Keskustan yleiskaavan kartalla osoitettu vyöhyke ei edellytä, että Hatanpään alueelle välttämättä tulisi korkeaa rakentamista. Käytännössä tähän asiaan palattaneen silloin, kun suunnitellaan Viinikanlahden jätevedenpuhdistamon alueen uutta maankäyttöä.

Osayleiskaavaehdotuksessa on osoitettu keskeisimmät maanalaiset tilat, jotka ovat olemassa tai joiden suunnittelu on käynnissä; maanalaiset pysäköintilaitokset ja Rantaväylän tunneli. Yleismääräyksen infrastruktuuriolosuhteissa on maininta maanalaisen rakentamisen huomioimisesta. Maanalaisen rakentamisen kokonaistarkasteluun on kuitenkin tarve palata osayleiskaavan laatimisen jälkeen.

Tampereen ympäristönsuojeluyhdistys ry:n muistutuksessa esitettyihin asioihin on Eteläpuiston osalta vastattu Pirkanmaan ely-keskuksen vastineen yhteydessä. Ely-keskukselle annetun vastineen kaksi ensimmäistä kappaletta käsittelevät Eteläpuistoa lähialueineen.

Kansallisen kaupunkipuiston tarveselvityksen on määrä valmistua vuoden 2015 aikana, minkä jälkeen asia viedään kaupunginvaltuuston päätettäväksi. Keskustan yleiskaavassa mahdollinen kansallisen kaupunkipuiston perustaminen on huomioitu mm. kehitettävien viher- ja virkistysvyöhykkeiden sekä Näsijärven ja Pyhäjärven rantojen kehittämisvyöhykkeiden merkinnöissä ja määräyksissä.

Toimenpiteet

Muistutus ei aiheuta muutoksia kaavakarttaan tai kaavamääräyksiin.

Kaavaselostusta muokataan muistutuksessa esitetyn pohjalta.

Kaupungin sisäinen kommentointipalaveri 27.8.2015

Maankäytön suunnittelu on päättänyt vähentää kaupungin sisäisten lausuntojen pyytämistä ja korvata lausunnot sisäisillä palavereilla. Keskustan yleiskaavan ehdotuksen nähtävillä oloon liittyen järjestettiin kaupungin sisäinen kommentointipalaveri 27.8.2015. Palaveriin osallistui edustajat seuraavista yksiköistä tai vastuualueista: asuntotoimi, ikäihmisten hyvinvoinnin ylläpitäminen, kaupunkiympäristön kehittäminen (maankäytön suunnittelu, yleisten alueiden suunnittelu), keskustahanke, kiinteistötoimi, rakennusvalvonta, sivistyksen ja elämänlaadun edistäminen, terveyden ja toimintakyvyn edistäminen, tilaajaryhmän kehittämis- ja suunnittelupalvelut, tilakeskus ja ympäristönsuojelu. Näistä tahoista ainoastaan ympäristönsuojelu esitti muutoksia nähtävillä olleeseen ehdotukseen. Lisäksi monissa puheenvuoroissa nousi esille asioita, joita on huomioitava yleiskaavoitusta yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Palaverin muistio kokonaisuudessaan on samassa asiakirjassa lausuntojen ja muistutusten kanssa.

Ympäristönsuojelun esittämät muutosehdotukset

Naistenlahden voimalaitoksen osalta tulee pohtia kohdemerkinnän muuttamista vyöhykkeeksi. Samaa tulee pohtia Viinikan järjestelyratapihan VAK-alueen osalta.

Pyynikin luonnonsuojelualueen kaakkoisnurkka sijoittuu kaava-alueelle. Alue on osoitettu kaavaehdotuksessa virkistysalueeksi. Tältä osin kaavamerkintää on syytä tarkistaa.

Keskustan yleiskaavassa ei ole melutasoon tai ilmanlaatuun liittyviä kaavamääräyksiä. Nämä asiat tulisi joko lisätä keskustan yleiskaavaan tai sisällyttää laadittavana olevaan kantakaupungin yleiskaavaan siten, että ne ohjaavat myös keskustan suunnittelua.

Vastine ja toimenpiteet

Naistenlahden voimalaitoksen ja järjestelyratapihan kaavamerkintöjen osalta on päädytty siihen, että kaavakartalle ei lisätä aluerajauksia, mutta vaikutusalueet esitetään kaavaselostuksessa. Naistenlahden voimalaitoksen osalta tämä tarkoittaa SEVESO-laitoksen konsultointivyöhykkeen esittämistä kartalla. Järjestelyratapihan osalta esitetään selvityksiin perustuva 440 metrin vyöhyke järjestelyratapihan ympärillä.

Pyynikin luonnonsuojelualue lisätään kaavakarttaan alueen erityisominaisuutta kuvaavalla kaavamerkinnällä. Keskustan yleiskaavan osalta merkintä on lähinnä informatiivinen, koska 50 hehtaarin luonnonsuojelualueesta yleiskaava-alueella sijaitsee vain noin tuhannen neliön kaakkoisnurkka, eli 0,2 % luonnonsuojelualueen pinta-alasta.

Meluun ja ilmanlaatuun liittyviä asioita lisätään kaavan yleismääräykseen. Keskustassa ei ole mahdollista saada kaikkien viheralueiden melutasoa ohjeiden mukaiseksi, eikä historiallisia puistoja ole syytä merkitä yleiskaavassa esimerkiksi suojaviheralueiksi. Olennaista on melutasoa laskevat toimet (esimerkiksi ajonopeuksien laskeminen) ja uusien viheralueiden suojaaminen melulta esimerkiksi rakennusten avulla.

Muistutukset

Jukka Ollikainen

Muistuttaja asuu keskustan kehän varrella ja on huolissaan kehän liikenteen lisääntymisestä. Liikenteen lisääntyminen lisää melua ja saasteita, jotka tutkimusten mukaan jopa laskevat ihmisten odotettavissa olevaa elinikää. Tällaisten merkittävien vaikutusten vuoksi pitäisi olla selvää, että kehän liikenteen optimoinnissa ei voi ajatella vain ja ainoastaan alueen läpi ajavien, autoissaan istuvien sekuntien säästämistä. Keskustan kehänkin ykkösprioriteetti pitäisi olla viihtyisä ja terveellinen asuinympäristö, koska sen varressa asuu tuhansia tamperelaisia veronmaksajia. Muistutuksessa myös kysytään, miksi autojen kehän sisälle pääsyn pitäisi olla mahdollisimman sujuvaa ja kevyen liikenteen pääsy kehän sisälle mahdollisimman vaikeaa ja hidasta. Lisäksi muistutuksessa todetaan, että liikenneosayleiskaavan yhteydessä määriteltiin, että keskustan kehän nopeusrajoitus olisi 40 km/h, mitä se ei ole toistaiseksi Tampereen valtiolla.

Vastine ja toimenpiteet

Melulle ja päästöille altistuvien määrä vähenee osayleiskaavaehdotuksen toteutumisen myötä esimerkiksi ydinkeskustan hitaan liikkumisen alueella, mutta kasvaa jonkun verran keskustan kehän ja Ratapihankadun varressa. Autojen pääsyä keskustan kehän sisälle maanpinnalla ei ole tarkoitus helpottaa nykyisestä. Maanpäällisten pysäköintipaikkojen vähentäminen lähes 50 prosentilla nykyisestä päinvastoin vähentää autojen liikkumista kehän sisäpuolella. Keskustan osayleiskaavassa ei oteta kantaa ajonopeuksien alentamiseen, mutta kaavan yleismääräyksessä esitetty melutason vähentäminen ja paremman ilmanlaadun edistäminen ovat paikoin saavutettavissa laskemalla ajonopeuksia.

Asko Vanhatalo

Asuminen ja työpaikat on pidettävä keskustassa tasapainossa siten, että keskustassa asuva löytää halutessaan työpaikan keskustasta ja vastaava toisinpäin.

Ratapihankadun ja Satakunnankadun yhteys tulee olemaan vaikea, ja yhteyden suunnitteluun kannattaa panostaa. Yliopistonkatu - Tammelan puistokatu kannattaa pitää liikenteen pääväylänä, koska niillä on hyvät liittymät ja niiden varrelle tulee lisää liikennettä aiheuttavia toimintoja.

Strategisessa kaavassa on osoitettava, missä kohdissa liikkumisyhteydet tulee saada eri tasoihin.

Keskustan ongelmana on käyttöasteen (vrk/viikko/vuosi) saaminen tasaiseksi. Kuormitushuiput muodostuvat toreille ja muille yhteisille tiloille. Niiden rooli, työnjako ja tulevaisuus kannattaa miettiä tarkoin Helsingin Kauppatorin ja Hakaniementorin tapaan.

Korkeassa rakentamisessa on otettava huomioon muutkin asiat kuin tontinomistajan intressi.

Vastine ja toimenpiteet

Osayleiskaavaehdotuksessa on esitetty keskustaan sekä asukas- että työpaikkamäärän merkittävää lisäystä. Jatkossa on entistä helpompaa sekä asua että olla työssä keskustassa. Asumisen ja työpaikkojen yhteensovittamista tukevat myös esimerkiksi osayleiskaavaehdotuksessa esitetyt jalankulkuympäristön, pyöräily-yhteyksien sekä viher- ja virkistys-yhteyksien kehittäminen.

Ratapihankadun ja Satakunnankadun yhteys ei tule olemaan täysin sujuva, koska se tulee kiertämään Erkkilänsillan ja osittain Kastinsillan ja Lapintien kautta. Ratapihankadun asemakaavan yhteydessä on jo yleispiirteisesti osoitettu, miten yhteys katujen välillä toimii. Tarkemmin asia ratkaistaan katusuunnitelmien yhteydessä.

Kaavan liikennekartalla esitetty merkintä ”jalankulun yhteystarve” on osoitettu monessa kohdassa paikkaan, jossa on tarve eritasoratkaisuille. Osa kaavan liikennekartalla esitetyistä pyöräilyn pääreiteistä edellyttää eritasoratkaisuja, mutta eri tasoissa kulkevien yhteyksien paikkoja ei ole osoitettu kaavakartalla. Kaavan maankäyttökartalla osoitetut kaupunkirakenteen epäjatkuvuuskohdat on osoitettu kohtiin, joissa on paikoin tarve eritasoratkaisuihin.

Julkisten tilojen käyttöä ja roolia tutkitaan tarkemmin mm. keskustan kehittämissuunnitelmassa ja siihen liittyvissä yleispiirteisissä suunnitelmissa. Moneen toriin liittyen on luvassa tarkempaa suunnittelua lähivuosina.

Korkeaan rakentamiseen soveltuvien vyöhykkeiden kaavamääräyksessä on todettu, että korkean rakentamisen yhteydessä tulee parantaa lähiympäristön laatua. Siten jo kaavamääräys lähtee siitä, että korkea rakentamista ei voi tehdä pelkästään tontinomistajan lähtökohdista. Korkeaan rakentamiseen soveltuva vyöhyke ei myöskään itsestään selvästi tarkoita sitä, että kaikki vyöhykkeen sisällä oleva rakentaminen olisi korkea.

Lapin kaupunginosan omakotiyhdistys ry

Rauhaniementien kaavamuutoksen toimikunta

Omakotiyhdistys on huolissaan Koukkuniemen alueen täydennysrakentamisen mittakaavasta. Täydennysrakentaminen voi olla uhka Kaupin virkistysalueen ja Rauhaniemen rannan käyttömahdollisuuksille sekä Koukkuniemen alueen yhtenäiselle ja arvokkaalle rakennuskannalle. Massiivinen täydennysrakentaminen on yhdistyksen mukaan ristiriidassa myös Lapin kaupunginosan valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön kanssa. Omakotiyhdistys kaipaa myös vakuuttavaa selvitystä liikennejärjestelyistä; asuinalueen ainoa mahdollinen liikenneyhteys on Rauhaniementie, joka umpikujana voi kestää vain rajallisen kuormituksen pysyäkseen sujuvana.

Omakotiyhdistys toivoo harkintaa ja perusteellisia selvityksiä kyseisen kohteen kaavoituksen suunnittelussa.

Vastine ja toimenpiteet

Keskustan yleiskaavan ehdotuksen 4.6.2015 tavoitteina ovat mm. rantojen julkisen käytön turvaaminen ja Koukkuniemen alueen virkistyskäytön kehittäminen. Näihin liittyviä tavoitteita on esitetty Koukkuniemen alueelle osoitetun asuntovaltaisen täydennysrakentamisen vyöhykkeen sekä Näsijärven ja Pyhäjärven rantojen kehittämisvyöhykkeen kaavamääräyksissä. Näsijärven ranta-alue Koukkuniemen kohdalla on osoitettu maankäytöltään viher- ja virkistysalueeksi. Koukkuniemen aluetta koskevat kaavan yleismääräykset, joissa on mm. todettu keskustan kehittämisen tukeutuvan olemassa olevaan kulttuuriympäristöön. Kaavaselostuksessa sivulla 47 on tämän osalta kerrottu tarkemmin, millaisia kulttuuriympäristön arvoja on Koukkuniemen alueella. Valtakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY 2009), mm. Lapin pientaloalue, on osoitettu kaavakartalla. Maankäytön suunnittelun näkemyksen mukaan keskustan yleiskaavan ehdotuksen kaavamerkinnot ja -määräykset Koukkuniemen alueella ovat riittäviä kulttuuriympäristön arvojen ja virkistyksen osalta, kun otetaan huomioon kaavan tarkkuustaso ja ohjausvaikutus asemakaavaan nähden. Kaavamerkinnoista ja -määräyksistä sekä kaavaselostuksen sisällöstä on keskusteltu Pirkanmaan maakuntamuseon kanssa. Kaavan vaikutusarvioinnissa on sivulla 70 tuotu esille uhat, jotka voivat kohdistua Koukkuniemen alueen täydentämiseen.

Kaavaselostuksen sivulla 36 on osoitettu kartalla kaava-alueen arvioidut asukasmäärien lisäykset alueittain. Koukkuniemen, Kaupin kannen ja Kaupin sairaalan osalta on esitetty, että näille alueille sijoittuisi uusia asuntoja yhteensä noin 2500 asukkaalle. Ehdotuksen selostuksessa ei ole arvioitu, kuinka suuri osa tästä voisi sijoittua Koukkuniemen alueelle. Luonnosvaiheessa selostuksessa oli arvioitu, että Koukkuniemen alueelle sijoitettaisiin asuntoja noin 800 uudelle asukkaalle. Arviot asukasmäärien lisäyksistä on esitetty kaavaselostuksessa mm. sen vuoksi, että voidaan arvioida palveluiden riittävyttä ja pääväylien liikenteellistä toimivuutta. Kaavaselostuksessa esitetyt asukasmäärien lisäykset eivät juridisesti sido asemakaavoitusta.

Koukkuniemen ja Rauhaniemen alueen asemakaavoitus Rauhaniementien pohjoispuolisella alueella on käynnistynyt lokakuussa 2015. Asemakaava-alue ulottuu Koukkuniemestä Kaupin pienvenesatamalle asti. Asemakaavan tavoitteita ovat mm. Koukkuniemen kulttuuriympäristön arvojen vaaliminen, Koukkuniemen rannan ja Rauhaniemen alueen turvaaminen kaupunkilaisten virkistysalueena sekä virkistysalueelle kohdistuvan liikenteen ja siihen liittyvän pysäköinnin järjestelyiden turvaaminen. Voidaankin todeta, että omakotiyhdistyksen muistutuksessaan esittämät asiat tulevat ratkaistuksi käynnistetyn asemakaavatyön yhteydessä.

Rauhaniementien nykyinen liikennemäärä on Käpytien liittymän eteläpuolella 6000 ajon/vrk ja Lapinniemenrannan liittymän pohjoispuolella 3500 ajon/vrk. Arvioiden mukaan Koukkuniemen alueen (arvion pohjana 800 asukkaan lisäys) ja Rauhaniemen Rinteen uusi asuminen nostaisi liikennemääriä nykyisestä Käpytien liittymän eteläpuolella n. 10 % ja Lapinniemenrannan pohjoispuolella 20-25 %. Liikennemäärien lisääntyminen ei aiheuta alueella liikenteen ruuhkautumista.

Eläköön Eteläpuisto ry

Eläköön Eteläpuisto ry:n muistutuksen tiivistelmään ja maankäytön suunnittelun laatimaan vastineeseen on tässä lisätty väliotsikot.

Asukaslukutavoite ja sen ohjaavuus asemakaavoituksessa: Yleiskaava on ohjeena asemakaavan laatimiselle ja muuttamiselle. Eteläpuiston asemakaavatyön yhteydessä asukaslukumitoitusta on jo perusteltu ja tullaan perustelemaan yleiskaavassa asetetulla tavoitteella. Kaavaselostuksessa esitetyn asukaslukutavoitteen oikeudellinen sitovuus on sinänsä kyseenalaista. Kun se kuitenkin käytännössä toimii asemakaavaratkaisun perusteena ja perusteluina ja tosiasiallisesti sitoo asemakaavaa valmistelevia viranhaltijoita, sen voidaan edellyttää pohjautuvan riittäviin, luotettaviin ja uskottaviin selvityksiin ratkaisun hyväksyttävyydestä.

Ristiriita mitoitustavoitteen ja virkistykseen liittyvien kaavamerkintöjen ja -määräysten välillä: Muistutuksessa on todettu mm., että kaavamerkinnät ja -määräykset sekä selostuksessa esitetty mitoitustavoite ovat Eteläpuiston osalta keskenään selvässä ristiriidassa. On mahdotonta saavuttaa yhtäaikaisesti toisaalta kaavaselostuksessa esitetty 2500 asukkaan lisäys ja toisaalta keskustatoimintojen ja virkistykseen sekoittuneeseen alueeseen ja kehitettävään viher- ja virkistysvyöhykkeeseen liittyvät tavoitteet. Eteläpuiston alkuperäisen kilpailuohjelman mukainen asukasmäärä (1300–1800 uutta asukasta) olisi sijoitettavissa alueelle niin, että myös virkistykseen, viheralueiden, maiseman ja kulttuurihistorian arvot ovat säilytettävissä ja kehitettävissä.

Kompensointi / asukasmäärän siirtäminen muualle: Muistutuksessa esitetään, että Eteläpuiston ja sen lähialueiden asukastavoitetta on väljennettävä. Väljentäminen on kompensoitavissa osoittamalla asuntorakentamiselle nykyisen Viinikanlahden jätevedenpuhdistamon alue, joka kaavaehdotuksessa on merkitty selvitysalueeksi.

Lainvastaisuus ja ristiriita maakuntakaavan kanssa: Muistutuksessa viitataan maankäyttö- ja rakennuslain yleiskaavan sisältövaatimukseen (39 §), pykälän toisen momentin kohtiin 5, 8 ja 9. Osayleiskaavaehdotus on muistuttajien näkemyksen mukaan Eteläpuistoa ja lähialuetta koskevilta osin selvästi lainvastainen. Lähes koko olemassa olevan puuston poistaminen ja puistoalueen erittäin merkittävä kaventaminen heikentävät olennaisesti alueen ympäristön, maiseman ja luonnon arvoja, eikä virkistykseen soveltuvien alueiden riittävästä määrästä voida enää edes puhua. Maankäyttö- ja rakennuslain ulkopuolisessa päätöksenteossa (viittaa Eteläpuiston suunnittelukilpailuun liittyviin päätöksiin) ei voida sitoa MRL:n mukaista kaavoitusta niin, että lain mukaiset sisältö- ja prosessivaatimukset sivuutettaisiin.

Voimassa olevassa Pirkanmaan 1. maakuntakaavassa Eteläpuiston eteläosa on merkitty virkistysalueeksi, ja sillä todetaan olevan seudulliseen viher- ja virkistysverkkoon liittyvä viheryhteyden tarve.

RKY 2009 -alue: Alueen rakentaminen 2500 asukkaalle merkitsee olennaista puuttumista valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön (RKY 2009). Maankäyttö- ja rakennuslain ja sen perusteella annettujen valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan RKY 2009 -alueet on otettava huomioon kaavoituksessa.

Vaikutusarvio: Vaikutusarvion osalta muistutuksessa todetaan, että väite viher- ja virkistysalueiden saavutettavuuden parantumisesta on Eteläpuiston ja lähialueen kohdalla totuudenvastainen. Samoin on väite, jonka mukaan osayleiskaavaehdotuksella ei ole lainkaan tai on vain vähän vaikutuksia kaava-alueen merkittäviin luontoarvoihin. Ei voine olla niin, ettei kaupunkiluonnolla ole lainkaan luontoarvoja. Edelleen todetaan, että vaikutusarviossa ei ole otettu huomioon lisääntyvän liikennemelun ja päästöjen eikä vähentyvien viheralueiden vaikutusta elinympäristön turvallisuuteen ja terveellisyteen, eikä näiden muutosten selviä negatiivisia taloudellisia vaikutuksia. Kaavaratkaisu johtaa virkistyskäytön paineiden entistä suurempaan kohdistumiseen Pyykin luonnonsuojelualueelle, jonka kulutuskestävyys on jo nykyisin ylitetty. Kaavamerkintöjen ja -määräysten sekä alueelle osoitetun mitoitustavoitteen sovittamatonta ristiriitaa ei todeta vaan peitellään. Arvioinnissa korostuvat oletetut positiiviset vaikutukset korostuvat ja selvät, todennäköiset tai mahdolliset negatiiviset vaikutukset on häivytetty jos ne kyseenalaistavat valitun kaavaratkaisun. Poliittisesti asetetut tavoitteet ja niiden tuomat paineet eivät saa vaikuttaa johdattelevasti arviointiin ja johtopäätöksiin.

Eteläpuiston asukasmäärän kasvu luonnoksesta ehdotukseen: Osayleiskaavaluonnoksissa Eteläpuiston ja sen lähialueiden asukasluku oli vaihtoehdosta riippuen 1000 - 1500 uutta asukasta, ehdotuksessa 2500. Tätä olennaista muutosta ei selostuksessa mainita, perustella eikä sen vaikutuksia arvioida.

Lisäksi muistutuksessa oli viitattu yhdistyksen yhdyskuntalautakunnalle 30.3.2015 osoitettuun kirjeeseen ja todettu, että kirjeeseen ei ole vastattu.

Vastine

Muistutuksessa esitettyihin asioihin on osittain vastattu vastineessa Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausuntoon. Sen lisäksi Eläköön Eteläpuisto ry:n muistutuksessa esitettyihin asioihin todetaan seuraavaa:

Asukaslukutavoite ja sen ohjaavuus asemakaavoituksessa: Kaavaselostuksessa esitetty 2500 asukasta Eteläpuiston ja Nalkalanrannan alueella ei ole tavoite vaan vaikutusarvioinnin pohjana käytetty luku. Lukua on käytetty mm. arvioitaessa tarvetta uusille palveluille ja selvitetäessä osayleiskaavaehdotuksen mukaisen liikenneverkon toimivuutta. Kaavaselostuksessa esitetty asukasluku ei juridisesti sido asemakaavoitusta. Siten kyseistä asukaslukua ei voi asemakaavoituksen yhteydessä pitää asiana, josta olisi tehty päätös keskustan osayleiskaavassa.

Ristiriita mitoitustavoitteen ja virkistykseen liittyvien kaavamerkintöjen ja -määräysten välillä: Kaavaselostuksessa esitetty 2500 uutta asukasta Eteläpuistossa ja sen lähialueilla tarkoittaa käytännössä sitä, että rakentamista tulee myös Eteläpuisto-nimisen kadun eteläpuolelle, eli viher- ja virkistysvyöhykkeen leveys kapenee nykyisestä. Tätä ei ole pidetty ongelmana osayleiskaavatyön yhteydessä. Osayleiskaavaehdotuksessa lähtökohtana on, että viher- ja virkistysyhteyden leveys Eteläpuistossa voi kaventua nykyisestä, mutta Eteläpuistossa ja sen lähialueella on siitä huolimatta mahdollisuus sovittaa yhteen täydennysrakentamiseen sekä viher- ja virkistysympäristöön ja kulttuuriympäristöön liittyvät tavoitteet.

Kompensointi / asukasmäärän siirtäminen muualle: Keskustan yleiskaavatyötä päätettiin kaupunginhallituksen suunnittelukokouksen päätöksellä 27.10.2014 jatkaa luonnosvaihtoehdoista Valttiuksen pohjalta. Valttiuksessa mitoituksena oli 15 000 uuden asukkaan sijoittaminen osayleiskaava-alueelle. Osayleiskaavaehdotuksessa 4.6.2015 uuden asumisen määräksi on esitetty 14 – 17 000. Keskustan yleiskaavan yhteydessä esitetty noin 15 000 asukkaan lisäys ei ole tarkka luku eikä ehdoton minimi tai maksimi, joka olisi saavutettava. Viinikanlahden alueella tutkittaneen asuntorakentamista riippumatta siitä, millainen määrä rakentamista Eteläpuiston alueelle sijoitetaan. Kummankin alueen suunnittelu tulee joka tapauksessa tehdä alueen omista lähtökohdista, eivätkä niiden mitoitukset olennaisesti vaikuta toisiinsa. Viinikanlahden selvitysalueita ei ole voitu osoittaa keskustan yleiskaavassa esimerkiksi asumiseen, koska alueelle on voimassa olevassa maakuntakaavassa osoitettu seudullinen jätevedenpuhdistamo. Siksi aluetta ei ole myöskään voitu huomioida osayleiskaavan asukasluokituksessa.

Lainvastaisuus ja ristiriita maakuntakaavan kanssa: Osayleiskaavaehdotuksessa esitetty keskustatoimintojen ja virkistykseen sekoittunut alue Eteläpuistossa vähentää rakentamattomien alueiden ja todennäköisesti myös puuston määrää nykyisestä. Virkistykseen soveltuvien alueiden määrä vähenee paikallisesti Eteläpuiston läheisyydessä, mutta kaavamääräykset edellyttävät alueen suunnittelua mm. siten, että rannoille syntyy koko keskustaa palvelevia monipuolisia virkistäytymiseen soveltuvia alueita, toimintoja ja reittejä, joten alueen virkistyspalvelut todennäköisesti monipuolistuvat nykyisestä. Virkistysalueiden riittävyyden osalta voidaan todeta, että Eteläpuiston lähitöllä virkistysalueiden määrä asukasta kohden tulee olemaan asemakaavoituksen jälkeenkin todennäköisesti korkeampi kuin suurimmalla osalla muuta keskustan yleiskaavan kaava-alueita. Osayleiskaavaehdotuksessa maiseman ja viherympäristön arvoja suojellaan mm. kehitettävien viher- ja virkistysvyöhykkeiden kaavamerkinnällä ja -määräyksellä. Määräyksen mukaan vyöhykkeellä on kehitettävä viher- ja virkistyspalveluiden laatua ja jatkuvuutta siten, että mm. Pyynikin saavutettavuus keskustasta paranee. Kehitettävä viher- ja virkistysvyöhyke yhdessä Eteläpuiston maankäyttömerkintöjen ja Eteläpuiston kaavamääräyksen kanssa edellyttävät, että Eteläpuistossa on jatkossakin merkittäviä viherympäristön arvoja, mm. puustoa. Kaavaratkaisussa on huomioitu kaikki yleiskaavan sisältövaatimukset ja käytetty yleiskaavan keinoja turvata virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys sekä maiseman, viher- ja luonnonympäristön arvot. Yksityiskohtaiset ratkaisut jäävät asemakaavavaiheeseen. Poliittisessa päätöksenteossa on mahdollista asettaa suunnittelulle tavoitteita, jotka myöhemmin ohjaavat kaavan laadintaa. Maankäyttö- ja rakennuslain mukaiset, sisältöä ja prosessia koskevat säädökset ovat tulleet käsitellyiksi keskustan osayleiskaavatyön yhteydessä.

Maakuntakaavan osalta Pirkanmaan liitto toteaa lausunnossaan, että Tampereen keskustan strategisen osayleiskaavaehdotuksen sisältö noudattaa Pirkanmaan voimassaolevan maakuntakaavan suunnitteluperiaatteita. Pirkanmaan liitto ei siten nosta lausunnossaan esille, että osayleiskaavaehdotuksessa ja Pirkanmaan 1. maakuntakaavassa olisi ristiriitaa esimerkiksi Eteläpuiston osalta.

RKY 2009 -alue: Valtakunnallisesti arvokkaiden rakennettujen kulttuuriympäristöjen (RKY 2009) huomioimisesta kaavoituksessa on laadittu ympäristöministeriön muistio 23.12.2009. Muistiossa todetaan mm., että yleis- ja asemakaavoituksessa RKY 2009:n esittämiä aluerajauksia on usein tarpeen täsmentää suunnittelutarkkuuden kasvaessa, ja että oleelliset

muutokset tulee perustella ja käsitellä viranomaisneuvottelussa tai olemalla muutoin yhteydessä museoviranomaisiin ja ympäristökeskukseen. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että RKY-alueille on mahdollista sijoittaa myös uutta maankäyttöä. Osayleiskaavaehdotuksessa 4.6.2015 valtakunnallisesti arvokkaiden rakennettujen kulttuuriympäristöjen rajat on osoitettu museoviraston laatiman inventoinnin mukaisina. Kaavamääräyksen mukaan alueella tapahtuva kehittäminen on sovittava arvokkaan kulttuuriympäristön kehittämiseen. Osayleiskaavaehdotuksen merkintöjen ja määräysten voi tältä osin todeta olevan riittävät, ja tarkemmat ratkaisut jäävät asemakaavoitukseen. Mikäli asemakaavassa tehdään oleellisia muutoksia kyseisellä RKY-alueella, tulee asia edellä mainitun muistion mukaisesti perustella ja käsitellä viranomaisneuvottelussa tai olemalla muutoin yhteydessä museoviranomaisiin ja ympäristökeskukseen.

Vaikutusarvio: Osayleiskaavaehdotuksen toteutuminen saattaa paikallisesti pidentää matkaa virkistysalueille, erityisesti Eteläpuiston läheisyydessä. Vaikutusarviointia on tältä osin syytä täsmentää. Vaikutusarviossa mainitut merkittävimmät luontoarvot viittaavat kaavaselostuksen kappaleessa 2.5.4 esitettyihin, kaava-alueella eri selvityksissä todettuihin luontoarvoihin. Kaavaselostuksessa on todettu osayleiskaavaehdotuksen vaikutukset näihin luontoarvoihin. Sen lisäksi kaikella muullakin luonnolla on monenlaisia, esimerkiksi virkistyksellisiä arvoja. Vaikutusarvioon on mahdollista lisätä arvio osayleiskaavaehdotuksen vaikutuksista myös muihin kuin erityisen merkittäviksi todettuihin luontoarvoihin. Melulle ja päästöille altistuvien määrä vähenee osayleiskaavaehdotuksen toteutumisen myötä esimerkiksi ydinkeskustan hitaan liikkumisen alueella, mutta kasvaa jonkun verran keskustan kehän (esimerkiksi Hämeenpuiston) ja Ratapihankadun varressa. Keskustan kehän varrella prosentuaaliset muutokset ovat kuitenkin niin pieniä, ettei niillä ole vaikutuksia esimerkiksi Eteläpuiston alueelle. Eteläpuiston alueelle ja lähistölle sijoittuva uusi asuminen lisää liikennettä paikallisesti, ja tällä on vaikutusta liikennemeluun. Uusien rakennusten ja mahdollisten uusien katujen sijainnista riippuu, onko tällä vaikutusta virkistysalueiden melutasoon. Tämän osalta vaikutusarviointi tehdään asemakaavassa, jossa määritellään rakentamisen sijainti ja volyymi. Pyynikin luonnonsuojelun alueen osalta vaikutusarvioinnissa todetaan, että käyttöpaine lisääntyy keskustan asukasluvun lisääntymisen myötä (tällä viitataan erityisesti keskustan länsiosissa, mm. Eteläpuistossa tapahtuvaan täydennysrakentamiseen), mikä saattaa lisätä Pyynikin alueen kulumista. Vaikutusarvioinnissa onkin siitä syystä maininta, että luonnonsuojelun alueen kulumista voidaan vähentää osoittamalla virkistysreittejä ja toiminnallisia virkistysalueita Pyynikin läheisyyteen, esimerkiksi Eteläpuiston alueelle.

Eteläpuiston asukasmäärän kasvu luonnoksesta ehdotukseen: Osayleiskaavaluonnoksissa 25.3.2014 esitetty 1000-1500 uutta asukasta Eteläpuistoon ja sen lähialueille perustui Eteläpuiston ideakilpailun kilpailuohjelmaan, jossa uusien asukkaiden määräksi esitettiin 1300-1800. Kaavaselostuksessa asukasluvarviot on esitetty 500 hengen tarkkuudella, mistä syystä asukasmäärä oli hieman eri kuin kilpailuohjelmassa. Kaupunginhallituksen suunnittelukokous päätti 13.10.2014, että Eteläpuiston yleissuunnittelu aloitetaan Seelake-suunnitelman pohjalta. Tämä kaupunginhallituksen päätös on ohjannut myös osayleiskaavaehdotuksen laadintaa. Seelake-ehdotuksessa esitetty 2900 uutta asukasta on osayleiskaavaehdotuksen kaavaselostuksessa esitetty viidensadan tarkkuudella 2500 uutena asukkaana. Kaavaselostuksen kappaleessa ”5.4, muut muutokset luonnoksista ehdotukseen” on esitetty keskeisiä osayleiskaavaan tehtyjä muutoksia. Eteläpuiston osalta todetaan, että osayleiskaavaluonnoksissa Eteläpuiston suunnittelukilpailun alueelta puuttui maankäyttö-

merkintä, ja että osayleiskaavaehdotuksessa alue osoitettiin keskustatoimintojen ja virkistyssekoittuneeksi alueeksi. Mitoituksessa tapahtuneita muutoksia ei kaavaselostuksessa ole esitetty, koska kaavaselostuksessa esitetyillä asukasluokarujoilla ei ole juridista asemaa.

Yhdyskuntalautakunnalle 30.3.2015 osoitetun kirjeen osalta on pidetty erillinen neuvottelu yhdistyksen ja kaupungin edustajien kanssa. Yhdistyksen lähettämään kirjeeseen on laadittu vastaus, joka on käsitelty yhdyskuntalautakunnassa 20.10.2015.

Toimenpiteet

Eläköön Eteläpuisto ry:n muistutuksen ja Pirkanmaan ely-keskuksen lausunnon pohjalta Eteläpuiston kaavamerkintöjä muutetaan. Eteläpuiston alueella rantakaistale muutetaan keskustatoimintojen ja virkistyssekoittuneesta alueesta viher- tai virkistysalueeksi ja asuntovaltaisen täydennysrakentamisen vyöhykettä siirretään kauemmas rantaviivasta. Virkistysalueen leveys tutkitaan asemakaavan yhteydessä.

Vaikutusarviointia täsmennetään seuraavilla tavoilla: Lisätään maininta, että osayleiskaavaehdotuksen toteutuminen pidentää matkaa virkistysalueille erityisesti Eteläpuiston läheisyydessä. Lisätään maininta osayleiskaavaehdotuksen vaikutuksista muihinkin kuin vain arvokkaiksi todettuihin luontoarvoihin.

Tampereen Rakennussuojeluseura ry & neljä yhdistystä & neljä yksityishenkilöä asiamiehenä Esko Vuoristo

Muistutuksessa esitetään nähtävillä olleen osayleiskaavaehdotuksen hylkäämistä ja palauttamista realistiseen suunnitteluun.

Muistutuksessa todetaan, että maankäyttö- ja rakennuslain mukaan yleiskaava tulee esittää karttana, jossa on selvät kaava-alueen rajat, ja kartan kanssa hyväksytään myös kaavassa sovellettavat yleiskaavamerkinnät. Muistutuksessa todetaan, että keskustan yleiskaavasta nämä puuttuvat.

Muistutuksessa todetaan, että keskustan yleiskaavassa esitetyt yleiskaavamerkinnät poikkeavat merkittävästi kaavamerkkiasetuksen 2000 symboleista ja määräyksistä.

Verrattaessa merkintöjä voimassa olevaan keskustan yleiskaavaan on mahdotonta päästä selville, miten maankäyttö on muuttunut aiemmasta osayleiskaavasta. Mitkä ovat uusien kaavamerkintöjen oikeusvaikutukset? Erityisesti on huomioitava, että kaavamerkinnät ja -määräykset eivät täsmällisesti rajaa merkinnän tarkoittamia alueita, vaan osuvat useille eri maankäyttötarkoitusta omaaville alueille aiheuttaen näin ollen ristiriitaisen oikeusvaikutuksen merkinnän sisälle. Epämääräisistä kaavamerkkien rajoista johtuvat ristiriidat tulevat esille mm. siitä, että virkistysalueet on merkittävä yleiskaavaan Meluntorjuntalakiin perustuvan VN:n päätöksen vuodelta 1992 mukaisesti.

Tampereen ydinkeskustan kaupallinen menestys tuhotaan, kun se rajataan lähes henkilöauto-liikenteen tavoittamattomiin. Jo nyt on nähtävissä, miten Hämeenkadun itäosan kokeilu on joh-
tamassa turmioon. Keskustassa pitää palata 1990-luvun rakenteeseen ja sallia maanpäällinen
autoliikenne ja pysäköinti. Hämeenkatu ja Viistokatu pitää ottaa ajoneuvoliikenteelle ja kadun-
varsipysäköinti sallia koko alueella.

Kalliista ratikka-ajattelusta tulee luopua, ja asia tulee poistaa keskustan yleiskaavasta.

Kerskarakentamisella ei ole sijaa tulevaisuudessa. Tampereen kaupungin olisi yltiörakentami-
sen sijasta keskityttävä ikäihmisten ja heidän jälkeensä tulevien pienten sukupolvien tulevai-
suuteen.

Eteläpuisto-kadun tulisi olla absoluuttisena rajana alueelle suunnitellun lisärakentamisen ja vir-
kistysalueen välillä. Keskustan yleiskaavaan tulisi varata eheä kansallinen kaupunkipuisto
Tammerkoskesta Pyynikin luonnonsuojelualueelle.

Muistutuksessa todetaan, että muistutuksen tekijöiden osallisuutta on hyljeksitty jättämällä hei-
dät mainitsematta osallisuudessa, ja että he eivät ole saaneet osallisille kuuluvaa suunnitte-
lumateriaalia hyvän hallinnon edellytysten mukaisesti.

Vastine ja toimenpiteet

*Keskustan yleiskaavan ehdotus on esitetty kartalla, jossa on kaava-alueen rajat, ja karttaan
liittyvät erillisellä paperilla esitetyt yleiskaavamerkinnät ja -määräykset. Liikenneasiat on esi-
tetty erillisellä kartalla, ja liikenteeseen liittyvien merkintöjen selitykset ja määräykset on esi-
tetty kartan ohessa. Yhdyskuntalautakunta hyväksyi kyseiset asiakirjat nähtävillä kokouk-
sessaan 23.6.2015, ja ne ovat sen jälkeen olleet nähtävillä 4.9. asti, joten jää epäselväksi,
mitä muistutuksessa esitetty väite kartan, kaavamerkintöjen ja -määräysten puuttumisesta
tarkoittaa.*

*Ympäristöministeriön oppaassa ”kaavamerkinnät” (2000) todetaan, että asetus kaavamer-
kinnöistä on tarkoitettu perustaksi kaavojen merkintäjärjestelmälle, mutta kaavoissa voi-
daan kuitenkin käyttää tarpeen mukaan muitakin merkintöjä.*

*Keskustan yleiskaava laaditaan oikeusvaikutteisena yleiskaavana, joten sillä on maan-
käyttö- ja rakennuslaissa määritellyt oikeusvaikutukset. Kaavakartalla on paikoin päällekkäin
maankäyttöä osoittava kaavamerkintä (värilliset alueet) ja maankäytön kehittämistä ta-
voitetta osoittava merkintä. Päällekkäiset merkinnät tulee ottaa samanaikaisesti huomioon.
Yleiskaavan tarkoituksena on maankäytön yleispiirteinen ohjaaminen ja toimintojen yhteen
sovittaminen, ja yksityiskohtaisemmat ratkaisut tehdään asemakaavoituksen yhteydessä.*

*Keskustassa ei ole mahdollista saada kaikkien viher- tai virkistysalueiden melutasoa alle 55
dB:n ohjearvon, eikä historiallisia puistoja ole syytä merkitä yleiskaavassa esimerkiksi suo-
javiheralueiksi. Osittain tästä syystä keskustan yleiskaavassa on käytetty kaavamerkinnän
”virkistysalue” sijasta merkintää ”viher- tai virkistysalue”. Keskusta-alueella on paljon viher-
verkon kannalta tärkeitä alueita, joilla melutaso on yli virkistysalueilta edellytetyn arvon,
mutta jotka ovat kuitenkin tärkeitä viherverkon ja -yhteyksien tai kaupunkikuvan kannalta.*

Tällainen alue on esimerkiksi Hämeenpuisto, jossa melutason laskeminen alle 55 dB:n on käytännössä mahdotonta, mutta jolla kuitenkin viher- tai virkistysalueen kaavamerkintä on sopivin. Olennaista keskustan viheralueiden kehittämisessä ovat melutasoa laskevat toimet (esimerkiksi ajonopeuksien laskeminen) ja uusien viheralueiden suojaaminen melulta esimerkiksi rakennusten avulla.

Pysäköintijärjestelmän osalta tavoitteena on ohjata pidempiaikaista pysäköintiä maan alle ja varata maanpäällinen pysäköinti ydinkeskustassa pääasiassa lyhytaikaisen asiointiliikenteen käyttöön. Yleiskaavaehdotusta varten tilattiin kaupallisten vaikutusten arviointi kahdelta konsulttitoimistolta (WSP ja Propdea). Vaikutusarvioinneissa todetaan mm., että yleiskaavaehdotus mahdollistaa hyvän saavutettavuuden kaikilla kulkuvälineillä, mikä on tärkeää kaupan toimivuudelle ja vetovoimaisuudelle. Näsinkallion eritasoliittymä parantaa maanalaisten pysäköintilaitosten käytettävyyttä ja sitä kautta ydinkeskustan saavutettavuutta.

Raitiotiestä tehdään erillinen päätös, kun raitiotiehankkeen kehitysvaihe päättyy vuoden 2016 aikana. Keskustan yleiskaavan ehdotuksen kaavamerkinnän ”joukkoliikenteen laatu-käytävä” kaavamääräyksessä todetaan, että joukkoliikenneväline voi olla myös raitiotie.

Vuosittain laadittavissa talousarvioissa ratkaistaan, miten kaupunki käyttää varojaan. Sosiaalimenoja ja investointeja ei pidä nähdä toisilleen vastakkaisina asioina, vaan investoinnit pidemmällä aikavälillä myös tuovat rahaa kaupungille.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa on todettu, että kaikki tamperelaiset ovat tavalla tai toisella osallisia keskustan yleiskaavaan nähden. Lisäksi on mainittu osallisyryminä mm. yhdistykset ja yhteisöt sekä keskustassa työssä käyvät ja asioivat. Tampereella vaikuttaa suuri määrä erilaisia yhdistyksiä ja yhteisöjä, joiden voi katsoa olevan osallisia keskustan yleiskaavassa. Suuresta määrästä johtuen näitä yhteisöjä ei ole voitu eritellä osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa.